

Gelişme Odağı ile Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkide Gelecek Vizyonlarının Aracı Rolü

The Mediating Role of Future Visions in the Relationship Between Promotion Focus and Subjective Well-Being

Ahmet GÜNEŞLİCE¹, Fulya CENKSEVEN ÖNDER², Bilal KAYA³

Geliş Tarihi (Received): 14.02.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 19.02.2025

Yayın Tarihi (Published): 15.03.2025

Öz: Bireyin yaşama yönelik mutluluğunu ve yaşam kalitesini ifade eden öznel iyi oluşunu geliştirmek, günümüz dünyasında gün geçtikçe daha da önemli hâle gelmiştir. Bu temelde bireyin sahip olduğu düzenleme odağı ve gelecek vizyonları, öznel iyi oluşunu etkileyebilmektedir. Buradan hareketle bu araştırmada üniversite öğrencilerinin gelişme odağı ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkide gelecek vizyonlarının aracı rolü incelenmiştir. Araştırmanın katılımcıları Türkiye'nin güneyindeki büyük bir şehirde öğrenim gören 346 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır [215 kadın (%62.5), 131 erkek (%37.5)]. Katılımcıların yaş ortalaması 21.63 (Standart sapma, 3,47)'tür. Araştırmada veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu, Düzenleme Odağı Ölçeği, Gelecek Vizyonları Ölçeği ve PERMA ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpım Korelasyon analizi ve bootstrap yöntemine dayalı regresyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi sonucunda gelişme odağının, gelecek vizyonları ve öznel iyi oluş ile pozitif yönde anlamlı ilişkiye sahip olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca gelecek vizyonları ile öznel iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Regresyon analizi sonucunda gelişme odağının gelecek vizyonları ve öznel iyi oluş üzerinde yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Son olarak gelecek vizyonlarının gelişme odağı ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide aracı rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre üniversite öğrencilerinin gelişme odaklı olması ve gelecek vizyonlarının yüksek olması, öznel iyi oluşları üzerinde olumlu etkiye sahip olabilir.

Anahtar Kelimeler: Gelecek Vizyonları, Öznel İyi Oluş, Gelişme Odağı

Abstract: Developing the individual's subjective well-being, which expresses the individual's happiness and quality of life, has become increasingly important in today's world. On this basis, the individual's regulatory focus and psychological resources can affect subjective well-being. Based on this, this study examines the mediating role of future visions in the relationship between university students' regulatory focus and subjective well-being. The participants of the study consisted of 346 university students studying in a large city in the south of Turkey [215 females (62.5%), 131 males (37.5%)]. The mean age of the participants was 21.63 (Standard deviation, 3.47). Personal Information Form, Regulatory Focus Scale, Future Visions Scale and PERMA scale were used to collect data in the study. In the analysis of the data, Pearson Product Moment Correlation analysis and regression analysis based on the bootstrap method were performed. As a result of the correlation analysis, it was observed that promotion focus had a positive significant relationship with future visions and subjective well-being. Additionally, it was determined that there was a positive significant relationship between future visions and subjective well-being. As a result of the regression analysis, it was determined that the focus of promotion was predictive of future visions and subjective well-being. Finally, it was concluded that future visions have a mediating role in the relationship between promotion focus and subjective well-being. Accordingly, university students' promotion focus, and high future vision may have a positive effect on their subjective well-being.

Keywords: Visions About The Future, Subjective Well-Being, Promotion Focus

Atıf/Cite as: Güneşlice, A., Cenkseven Önder, F., & Kaya, B. (2025) Gelişme odağı ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide gelecek vizyonlarının aracı rolü. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 691-712, <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2025..-1437404>.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Ahmet Güneşlice, Kahramanmaraş İl Millî Eğitim Müdürlüğü, ahmetguneslice46@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8108-7819>

² Prof. Dr. Fulya Cenkseven Önder, Çukurova Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, fulyac@cu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-9748-626X>

³ Bilal Kaya, Mardin İl Millî Eğitim Müdürlüğü, bilal00790@gmail.com., <https://orcid.org/0000-0002-6246-3540>

1. GİRİŞ

21. yüzyıl, bireyin yaşamını birçok yönden etkilemeye devam etmektedir. Bilim ve teknolojideki ilerlemeler, küreselleşme, yapay zekâ, savaşlar, pandemiler, ekonomik krizler vb. olaylar, bireylerin kariyer, kişisel/sosyal ve duygusal gelişimlerini etkilemektedir (Blustein, 2019; Yeşilyaprak, 2019). Dünyada yaşanan bu hızlı değişim ve gelişim, geleceğe hazırlık sürecinde olan üniversite öğrencilerinin şuan ki ve geleceğe ilişkin duygularını etkileyebilir. Öznel iyi oluş kavramı, yaşama dair değerlendirmeleri ifade etmesi bakımından bireyin duygu, düşünce ve davranışları üzerinde büyük bir öneme sahiptir (Yetim, 2001). Bireyin olumlu duygulara sahip olması, geçmişte olduğu gibi içinde bulunulan zamanda ve gelecekte karşılaşacağı zorluklarla mücadelesini kolaylaştıran önemli psikolojik kaynaklardır (Seligman, 2011). Bu yüzden, iş yaşamına ve sosyal yaşama hazırlık içerisinde olan üniversite öğrencilerinin günümüz dünyasının getirmiş olduğu zorluklarla baş edebilmeleri için öznel iyi oluşlarının farkında olmaları ve onu geliştirmeleri önemli bir problem durumudur.

Pozitif psikolojinin önemli kavramlarından biri olan “öznel iyi oluş”, bireylerin yaşamını birçok bakımdan etkilemektedir. Bu yüzden araştırmacılar son yıllarda çalışmalarını bireyin öznel iyi oluşu üzerinde yoğunlaştırmışlardır (Seligman, 2018). Bilim insanları öznel iyi oluş kavramının çok boyutlu ve karmaşık bir yapı olduğunu belirtmektedir (Ryan & Deci, 2001; Ryff, 1989; Ryff & Keyes, 1995; Seligman, 2018). Araştırmacılar, kavramın ne anlama geldiği, nelerden etkilendiği ve neleri etkilediğini merak etmektedir (Bauer vd., 2008; Deci & Ryan, 2008; Ryff & Singer, 2008). Bazı araştırmacılar iyi oluşu; iyi hissetmek (Kern vd., 2019), mutlu olmak (Diener, 2000) ve optimal psikolojik işlevsellik (Dierendonck & Mohan, 2006) şeklinde ifade etmektedir. Ancak Martin Seligman öznel iyi oluşun anlık hissedilen bir “şey” olmayıp bütüncül ve çok boyutlu bir yapı olduğunu belirtmektedir. Seligman’a göre bu yapı; olumlu duygular (positive emotions), bağlanma (enga-gement), olumlu ilişkiler (positive relationships), anlam (meaning) ve başarı (ac-complishment) bileşenlerinden oluşan ve kısaca PERMA şeklinde ifade edilen bir yapıdır (Seligman, 2011; 2018).

Alanyazın incelediğinde öznel iyi oluş üzerine birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu konuda Türkiye’de yapılmış güncel araştırmalar, öznel iyi oluşun yaşamda anlam ve amaç oluşturma (Altınparmak & Ekşi, 2021), kişilik özellikleri (Cenkseven & Akbaş, 2007; Kaşıkçı, 2020;), bilişsel esneklik (Asıcı & Sarı, 2021; Özhan & Boyacı, 2021), öz yeterlik (Beyhan & Boz, 2020), kişilerarası yeterlik (Asıcı & İkiz, 2017), bütünlük duygusu (Yalnızca Yıldırım & Cenkseven Önder, 2022; Yıldız & Cenkseven Önder, 2021), kariyer kararlılığı (Arslan & Bayraktar-Uyar, 2020), bilinçli farkındalık ve affetme (Zümbül, 2019) değişkenleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir. Diğer yandan yurt dışında yürütülmüş çalışmalarda ise iyi oluş; kaygı, depresyon, algılanan stres ve negatif duygularla (Malaquias vd., 2015; Howell vd., 2008) negatif; umut (Heizomi vd., 2015), başarı motivasyonu (Nisa, 2017), akademik başarı (Lei vd., 2018), bilinçli farkındalık, öz yeterlik ve sosyal destek (Klainin-Yobas vd., 2016), pozitif duygular ve yaşam doyumu (Brown & Ryan, 2003; Carlson & Brown, 2005) gibi değişkenler ile pozitif yönlü ilişkili olduğu belirlenmiştir.

1.1. Öznel İyi Oluş ile Gelişme Odağı Arasındaki İlişki

Öz düzenleme, bireyin bilişsel şemalarını ve davranış eğilimlerini etkileyen bir yapıdır (Baumeister & Vohs 2004). Bu yapı, bireyin arzulan hedefe ulaşmasında bilişini ve davranışını düzenleme gibi uyum sağlayıcı işlevinin olması bakımından kritik öneme sahiptir (Baumeister vd, 1993; Carver & Scheier, 1998; Higgins, 2000). Bazı kuramcılar kişilerin hayatlarında neyi başarmayı istedikleri ve ne tür bir insan olmayı istedikleriyle ilgili olarak sahip oldukları motivasyonun önemli olduğunu vurgulamışlardır. (Markus & Nurius, 1986). Higgins (1998) tarafından ortaya atılan düzenleme odağı teorisine göre; insanlar iki farklı düzenleme odağına sahiptir. Bunlardan birincisi; savunma, güvenlik, emniyette olma gereksinimleri ile bireyin sorumluluklarını gerçekleştirmesine dayalı korunma odağıdır (**prevention focus**). Diğerisi ise; büyüme, ilerleme, açılım ve yükselme amaç ve ihtiyaçları ile bireyin ülküleri, istekleri ve umutlarına dayalı gelişme odağıdır (**promotion focus**). Gelişme odaklı kişiler olumlu sonuçların varlığına ve yokluğuna karşı duyarlı olup; kazançlar, arzular, idealler ve başarılar konusunda

isteklidirler (Higgins, 1998; Miller & Markman, 2007). Çünkü hedefler ve arzulanmış sonuçlar bireyin gelişim ihtiyacı ile ilişkilidir. Bu yapının genellikle kişilik veya durumsal olaylardan etkilendiği belirtilmektedir (Förster & Werth, 2009).

Araştırmalar gelişme odağının davranışlar ve düşünce süreçleri üzerinde farklı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Higgins & Spiegel, 2004). Alanyazın incelendiğinde, bireylerin yeni bir durum karşısında yönelecekleri düzenleme odağı, geçmiş çaba ve deneyimlerden etkilenmektedir (Higgins vd., 2001). Yapılan bir araştırmada gelişme odaklı bireylerin, azimli olma ve var olanı geliştirme eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Yalçındağ & Özkan, 2015). Ayrıca araştırmalar gelişme odağının yaşam amacı oluşturma (Yıldız & Kardaş, 2021; Emmons, 2003; Mahoney vd., 2005; Oğuz Duran & Tan, 2013), olumlu duygular geliştirme (Higgins, 1997) ve öznel iyi oluş düzeyleri (Carlson & Brown, 2005; Howell vd., 2008) üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir. Üniversite yılları kariyer gelişimi ve kişisel/sosyal gelişim için önemli bir dönem olduğundan öğrencilerin yeni bilgi, beceri ve deneyimler kazanmaları büyük önem arz etmektedir. Bilgi, beceri ve deneyim kazanmak gelişmeye yönelik azimli ve istekli olmayı gerektirmektedir. Gelişme odağına sahip olmak öğrencilerin bu süreçte karşılaşmış oldukları zorlukların üstesinden gelebilmesine yardımcı olabilir. Öğrencilerin zorluklar karşısında azimli ve kararlı davranarak edineceği deneyimler sonucunda olumlu duyguların açığa çıkabileceği düşünülmektedir. Böylelikle üniversite öğrencilerinin yaşama yönelik olumlu duygular geliştirilmesi ve anlamlı amaçlar oluşturulması kolaylaşabilir. Buradan yola çıkarak gelişme odağı ile öznel iyi oluşun pozitif yönlü ilişkili yapılar olabileceği düşünülmüştür.

1.2. Öznel İyi Oluş ile Gelecek Vizyonları Arasındaki İlişki

Öznel iyi oluş ve gelecek vizyonları, pozitif psikolojinin en önemli kavramlarından biridir. Bu kavramlar klasik psikolojinin (patolojik) bakış açısı yerine bireylerin doğuştan getirmiş olduğu güçlü ve olumlu özelliklerine odaklanmayı ve geliştirmeyi önemsemektedir (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Gelecek vizyonlarının önemli birer yordayıcısı olarak iyimserlik ve umut iki farklı yapı olsalar da bireyin gelecek yönelimini yansıtan çift yapıyı tek bir boyut olarak değerlendirilmektedir (Bryant & Cvengros, 2004). Bu iki yapı hedeflerinin peşinde olan bireylerin gelecek yönelimlerini ortaya koyan bir tema olarak görülmektedir (Snyder vd., 2001). Sun ve Shek (2012) umut ve iyimserliği geleceğe yönelik inançların olası sonuçları ile ilişkili içselleştirilmiş yapılar olarak değerlendirmektedir. Araştırmalar sonucunda gelecek vizyonlarının COVID 19 korkusu (Korkmaz & Doğanülkü, 2021) ve kaygı (Gönen & Öktem, 2022) ile negatif yönlü bir ilişki; yaşam doyumu (Bölükbaşı & Kırdök, 2019; Huebner vd., 2006; Carver & Scheier, 2013), mutluluk beklentisi (Toker & Kalıpçı, 2021) ve kariyer uyumu (Korkmaz ve Cenkseven Önder, 2018; Santilli vd., 2017) arasında pozitif yönlü ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca iyimser bireylerin yaşamın amacına yönelik kararlar verme, gelecek yönelimli davranışlar sergileme yönünde yaşamlarında daha aktif oldukları görülmektedir (Chang vd., 2003). Araştırma sonuçları birlikte ele alındığında gelecekle ilgili yapılandıran üniversite öğrencilerinin hedef belirleme, plan yapma, engeller karşısında alternatifler geliştirebilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Yeşilyaprak, 2019). Bu durum bireyin umut düzeyinin yüksek olmasıyla ilişkili olduğundan üniversite öğrencilerinin kariyer uyumu kolaylaşabilmektedir (Korkmaz & Cenkseven Önder, 2019). Ayrıca bireyin umut ve iyimserlik düzeyinin yüksek olması yaşam doyumunu da artırmaktadır (Demir & Çolakkadıoğlu, 2023). Bireyin gelecek vizyonunun yüksek olmasının yaşam doyumunu ve kariyer uyumunu arttıran olması, bu kavramın üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları üzerinde etkili olabileceğini düşündürmektedir.

1.3. Gelişme Odağı ile Gelecek Vizyonları Arasındaki İlişki

Gelişme odağı insanların arzulanmış hedeflere yönelik olan duygu, düşünce ve hareketleri üzerinde etkili bir yapıdır (Higgins, 1998). Benzer şekilde umut ve iyimserlik gibi gelecek yönelimini ortaya çıkaran yapılar da insanların hedeflerine ulaşmasında motivasyon sağlayan, düşünce ve davranışlarına yön veren önemli yapılardandır (Snyder vd., 1991, Scheier & Carver, 1985). Araştırmalar gelişme

odağının olumlu sonuçların varlığı veya yokluğuna duyarlı bir yapı olduğunu (Brockner & Higgins, 2001), azimli olma (Yalçındağ & Özkan, 2015), gelişim (Chen vd., 2017), risk alma davranışı (Bolderdijk & Veldstra, 2011) gibi değişkenlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Gelecek vizyonları kavramı ise bireyin geleceğe yönelik bakış açısını (umut, iyimserlik ve kötümserlik) bir bütün olarak değerlendirmesi bakımından önemli bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Akça vd., 2018). Nitekim araştırmalar, umut ile kariyer uyum yeteneklerinin (Kavas, 2014; Ginevra vd., 2017; Korkmaz & Cenkseven Önder, 2018) pozitif yönlü ilişkisini ortaya çıkarmıştır. Umut ve iyimserlik ortalamaları düşük, kötümserlik ortalamaları yüksek olan bireyler eğitsel ve mesleki hedefler planlama konusunda zorlanabilmektedir (Nilesvd, 2011; Savickas, 2013). Araştırmalar, umut ve iyimserliğin gelişme odağı ile pozitif yönlü ilişkili olduğu göstermektedir (Klenk vd., 2011; Higgins, 1997; Pennington & Roese, 2003). Ayrıca bireylerin iyimserlik ve umut düzeylerinin yüksek olması, yaşam doyumu (Chana vd., 2003; Wona & Lim, 2009), psikolojik iyi oluş (Cenkseven Önder & Mukba, 2017; Carver & Scheier, 2013), kariyer uyumu (Bölükbaşı & Kırdök, 2019), stresle başa çıkma stratejileri (Scioli vd., 2016) ve akademik başarı (Pulur, 2017) ile pozitif ilişkili yapılarıdır. Araştırma sonuçları, gelecek vizyonlarının yüksek olmasının üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimleri için önemli olduğunu göstermektedir. Günümüz yaşamının getirmiş olduğu zorluklar karşısında önemli psikolojik kaynaklar olarak değerlendirilen umut ve iyimserlik, üniversite öğrencilerinin kariyerlerini ve yaşamlarını yapılandırmalarına yardımcı olmaktadır (Bölükbaşı & Kırdök, 2019). Bireyleri ulaşmak istedikleri amaçlar konusunda harekete geçiren önemli bir değişken olarak gelişme odağının gelecek vizyonları kavramı ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın amacı ve önemi

Üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları ve gelecek vizyonları üzerinde etkili olabilecek yapıların belirlenmesi son derece önemli görülmektedir. Çünkü yaşama hazırlık sürecinde olan bu bireylerin iyi oluş hali, yaşamlarını birçok bakımdan etkileyebilmektedir. Yapılan araştırmalar yüksek düzeyde iyi oluşun; yaşamda anlam ve amaç oluşturma (Altınparmak & Ekşi, 2021), bütünlük duygusu (Yalnızca Yıldırım & Cenkseven Önder, 2022; Yıldız & Cenkseven Önder, 2021), öz yeterlik (Beyhan & Boz, 2020), kariyer kararlılığı (Arslan & Bayraktar-Uyar, 2020), yaşam doyumu ve umut (Heizomi vd., 2015), başarı motivasyonu (Nisa, 2017) gibi bireyin yaşamında önem arz eden değişkenler ile pozitif yönlü ilişkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları ortalamalarının yüksek olması ve bu yapıyı etkileyen yapıların belirlenmesi de son derece önemlidir. Çünkü üniversite öğrencilerinin geleceğe ilişkin umutlu ve iyimser olması kariyer gelişimlerini olumlu şekilde etkilediği görülmektedir (Bölükbaşı & Kırdök, 2019; Sun & Shek, 2012), Bu yüzden üniversite öğrencilerinin yüksek psikolojik işlevselliğini ifade eden öznel iyi oluşun ve gelecek vizyonlarının yordayıcılarının belirlenmesi son derece önemlidir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin geleceğe umutlu ve iyimser bakabilmeleri öznel iyi oluşları ile ilişkili olabilir. Araştırmalar, umut düzeyi ve iyimserliğin öznel iyi oluşla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Klenk vd, 2011; Pennington & Roese, 2003). Bununla birlikte gelişme odağına sahip olmanın, üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları ve öznel iyi oluşları üzerinde etkili bir yapı olabileceği düşünülmektedir. Çünkü gelişme odağına sahip bireyler başarıya motivasyonuna sahip olup; hedeflenen sonuçlara ulaşma konusunda çaba harcarlar (Higgins, 1998; Miller & Markman, 2007). Bu bakımdan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu gelişme odağı gelecek vizyonları ile yakından ilişkili olabilir. Çünkü bazı araştırma sonuçları, gelişme odağının olumlu ve olumsuz duygularla ilişkisini vurgulamaktadır (Higgins vd., 1986; Manczak vd., 2014). Bireylerin kendilerini iyi hissetmeleri ve olumlu duygulara sahip olmaları gelişme odağı ile ilişkili olabilir. Kısaca üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşlarının gelişme odağı ile ilişkisinin gelecek vizyonları bağlamında ele alınmasının bu değişkenler arasındaki ilişkiyi daha açık şekilde ortaya çıkaracağı düşünülmektedir. Gerek yurt içi gerekse yurt dışında yapılan araştırmalarda öznel iyi oluş, gelişme odağı ve gelecek vizyonlarını bir arada inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Literatürdeki bu boşluğu giderecek olması da bu araştırmanın bir diğer önemini oluşturmaktadır. Bu araştırma üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları, gelişme odakları ve gelecek vizyonları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. Diğer amacı ise üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları ile gelişme odakları arasındaki ilişkide gelecek vizyonlarının aracı rolü olup olmadığını incelemektir.

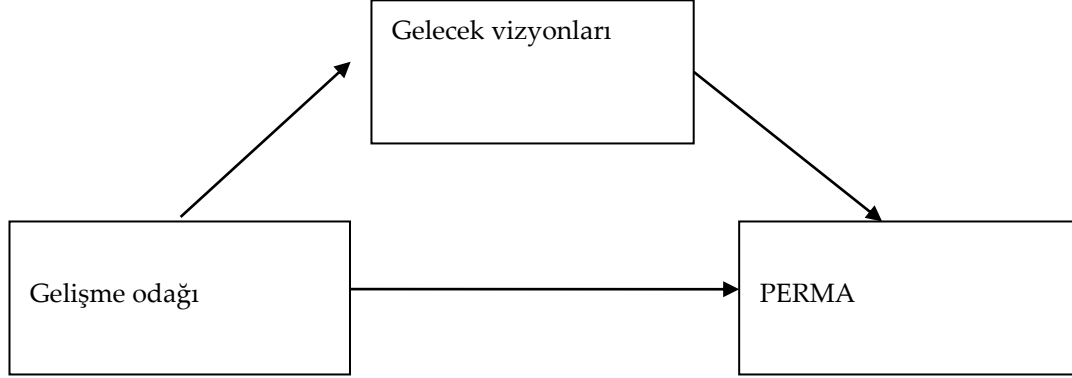
Bu çalışmanın hipotezleri aşağıda sıralanmıştır.

H1: Üniversite öğrencilerinin gelişme odağı ile öznel iyi oluşları arasında pozitif yönlü ilişki vardır.

H2: Üniversite öğrencilerinin gelişme odağı ile gelecek vizyonları arasında pozitif yönlü ilişki vardır.

H3: Üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları ile öznel iyi oluşları arasında pozitif yönlü ilişki vardır.

H4: Üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları, gelişme odağı ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide aracı role sahiptir. Bu amaçlar doğrultusunda araştırmanın varsayımsal modeli Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın varsayımsal modeli, GO: Gelişme odağı, GV: Gelecek vizyonları

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin gelişme odağı, gelecek vizyonları ve PERMA arasındaki ilişkiyi incelemek için ilişki modelini kullanılmıştır. Bu model iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Fraenkel ve Wallen, 2009). Ayrıca bu çalışmada aracı model analizi için yol analizi kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 346 kişi oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünü belirlemek için G*Power analizi kullanılmıştır. Bu analize göre iki yordayıcı değişkenin orta düzeyde etki büyüklüğü sergilemesi için 312 katılımcıya ihtiyaç vardır ($\alpha = 0.05$, $f^2 = 0.05$, f , $1 - \beta = 0.95$). Katılımcıların 215'i (62.5%) kadın ve 131'i (37.5%) erkektir. Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü öğrencilerinden oluşan katılımcıların yaş aralığı 18 ila 33 arasındadır. Yaş ortalaması 21.63, standart sapması 3.47'dir. Katılımcıların 98'i (%28,32) birinci sınıf, 110'ü (%31,79) ikinci sınıf 46'sı (%13,29) üçüncü sınıf ve 92'si (%26,58) dördüncü sınıf öğrencisi olarak eğitim görmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

2.3.1. Kişisel bilgi formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların bazı sosyodemografik (cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi) özelliklerini ortaya çıkarmak üzere hazırlanmıştır.

2.3.2. Düzenleme odağı ölçeği (DOÖ)

Ölçek Higgins ve arkadaşları (2001) tarafından geliştirilmiş ve Türk kültürüne uyarlama çalışmasını Yalçındağ ve Özkan (2015) tarafından yapılmıştır. Bireylerin yeni gelişen durumlar karşısında geçmiş yaşantılarına dayanarak nasıl bir yönelim gösterdiklerini (gelişme/korunma) ortaya çıkarmaya yönelik

bir ölçme aracıdır. Ölçek 11 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “hiçbir zaman (1)” ile “her zaman (5)” arasında 5’li likert maddeler içerir. (Örnek madde “Hayatımda başarılı olmaya yönelik ilerleme kaydetmiş gibi hissediyorum). Ölçekte gelişme odağı ve korunma odağı boyutları vardır. Ölçeğin faktör yükleri .69 ile .34 arasındadır. Madde toplam korelasyonu .27 ile 70 arasındadır. Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı gelişme odağı için .64 korunma odağı için .78 bulunmuştur. Model uyum değerleri kabul edilebilir değerler arasındadır ($\chi^2/df= 2.46$, AGFI= .93, GFI= 0.95, NNFI=0.93, CFI= 0.95). Bu çalışma çerçevesinde sadece gelişme odağı boyutu kullanılmıştır. Bu çalışmada gelişme odağı için Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0.60 olarak bulunmuştur.

2.3.3. Gelecek vizyonları ölçeği (GVÖ)

Ölçek Ginevra ve arkadaşları (2017) tarafından geliştirilmiş ve Türk kültürüne uyarlama çalışmasını Akça ve arkadaşları (2018) tarafından yapılmıştır. Bu ölçme aracı, bireyin sahip olduğu umut, iyimserlik ve kötümserlik düzeyleri bağlamında yaşama yönelik genel iyi oluşunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “beni hiç tanımlamıyor (1)” ile “beni çok iyi tanımlıyor (5)” arasında 5’li Likert maddeler içerir. (Örnek madde “bugün yapamadığım şeyleri gelecekte yapabileceğim). Ölçekte umut, iyimserlik ve kötümserlik boyutları vardır. Toplam puan hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yükleri .47 ile .74 arasındadır. Madde toplam korelasyonu .39 ile 67 arasındadır. Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı umut için .84, iyimserlik için .72, kötümserlik için .70 toplamı için .84 bulunmuştur. Model uyum değerleri kabul edilebilir değerler arasındadır ($\chi^2/df= 2.11$, RMSEA= 0.06, TLI.90, GFI= 0.92, CFI= 0.91). Bu çalışmada gelecek vizyonları için Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur.

2.3.4. Perma ölçeği

Ölçek Butler ve Kern (2016) tarafından geliştirilmiş ve Türk kültürüne uyarlama çalışmasını Demirci ve arkadaşları (2011) tarafından yapılmıştır. Ölçek, PERMA modeline göre bireylerin öznel iyi oluş düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçekte 5 alt boyutu ölçmek için her alt boyutta 3 maddenin bulunduğu toplam 15 madde bulunmaktadır. Orijinal formunda bu 15 maddeye ek olarak ölçeğe 8 madde daha eklenerek “sağlıklı olma hissi”, “yalnızlık” ve “olumsuz duygular” da ölçülmek istenmiştir. Ölçekte ters kodlanan 4 madde bulunmaktadır (7-12-14-20). Ölçek “hiçbir (1)” ile “tamamen (10)” arasında 11’li Likert maddeler içerir. (Örnek madde “Ne sıklıkla yaptığınız işe kendinizi verirsiniz?”). Toplam puan hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör yükleri .42 ile .89 arasındadır. Madde toplam korelasyonu .32 ile 70 arasındadır. Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı alt boyutlar için .61 ile 81 arasındadır toplamı için ise .91’dir. Model uyum değerleri kabul edilebilir değerler arasındadır ($\chi^2/df= 2.11$, RMSEA= 0.07, SRMR= .05, NNFI= .96, CFI= 0.97, NFI= .95). Bu çalışmada Cronbach alpha iç tutarlılık güvenirlik katsayısı 0.66 ile 0.86 arasında bulunmuştur.

2.4. Veri toplama süreci

Araştırmanın etik izni, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü’nden 08.04.2022 tarihinde E-95704281-604.02.02-369101 numaralı sayı ile alınmıştır. Araştırmanın verileri gönüllü üniversite öğrencilerinden çevrimiçi (google forms) olarak toplanmıştır. Veriler toplanmadan önce tüm katılımcılar çalışmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirici metni okumuşlardır. Ayrıca verilerin gizliliği konusunda katılımcılara bilgi verilmiş ve ölçeklere nasıl yanıt vereceklerine ilişkin talimatlar form aracılığıyla katılımcılara aktarılmıştır.

2.5. Verilerin analizi

Araştırma analizlerine geçmeden önce normal dağılım değerleri kontrol edilmiştir. Bunun yanında otokorelasyon, çoklu bağlantı ve ortak yöntem yanlılığı probleminin olmadığı kontrol edilmiştir. Bu kapsamda Herman’ın tek faktör test değerininin % 50 altında olması ortak yöntem yanlılığının olmadığına işaret etmektedir (Podscoff vd.,2003). Tabachnick ve Fidell’in (2007) normal dağılımı için belirlediği değerler olan basıklık ve çarpıklık değerinin + 1,5 ile -1,5 arasında olması kriteri dikkate alınmıştır. VIF değeri 10’un altında ve tolerans değeri .10’un üstünde olması Hair vd., (1998) çoklu

bağlantı probleminin olmadığına göstergesidir. Ayrıca ve Durbin Watson katsayıları değerlerinin 1.5 ile 2.5 arasında olması otokorelasyon sorununun olmadığını göstermektedir (Kalaycı, 2009). Ayrıca araştırmada korelasyon değerlerine bakılmıştır. Araştırmada doğrudan ve dolaylı ilişkileri test etmek için yol analizi kullanılmıştır. Bu çalışmada çerçevesinde oluşturulan modeli test etmek için Hayes ve Rockwood'un (2020) belirttiği şekilde aracı modelin test etmek için toplam ve direkt etkinin anlamlı olup olmadığını bakılmaksızın aracı modelin test edilebileceği dikkate alınmıştır. Bu analizlerin anlamlılığı bootstrapping güven aralığı dikkate alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 25 ve AMOS 23 paket programları kullanılmıştır. Çalışmada hata payı 0.01 olarak belirlenmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü

Etik değerlendirme kararının tarihi: 08/04/2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-95704281-604.02.02-369101

3. BULGULAR

3.1. Ön Analizler

Bu çalışmada uç değerleri belirlemek amacıyla Mahalanobis uzaklığı katsayıları hesaplanmıştır. Ayrıca ortak yöntem yanlılığı belirlemek için Herman'ın tek faktör test değerine bakılmıştır. Bu analiz sonucunda bu çalışmada tek faktörlü yapı olarak % 37'sini açıklanmaktadır. Bu sonuç Podscoff vd., (2003) ortak yöntem yanlılığı probleminin olmaması için gerekli olan değerler içinde olduğu görülmektedir. Bunun yanında çalışmaya ilişkin betimsel ve korelasyon değerleri Tablo 1' de sunulmuştur. Tablo 1'de görüldüğü üzere skewness (-.08 ile -.55) kurtosis (-.30 ile .38) arasındadır. Bu değerler Tabachnick ve Fidell'in (2013) normal dağılımı için belirlediği değerler içinde yer almaktadır. Cronbach alpha değeri (.60 ile .92) arasında bulunmuştur. Bu değerlerin yanı sıra son yıllarda güvenilirliği belirlemek için McDonald's omega analizi kullanılmaktadır (Hayes ve Coutts, 2020). Bu çalışmada McDonald's omega değeri (.60 ile .92) arasında bulunmuştur. Bunun yanında gelişme odağı ile gelecek vizyonları ($r = .55, p < .01$), olumlu duygular ($r = .44, p < .01$), bağlanma ($r = .52, p < .01$), olumlu ilişkiler ($r = .34, p < .01$), anlam ($r = .53, p < .01$) ve başarı ($r = .59, p < .01$) arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Ayrıca gelecek vizyonları ile olumlu duygular ($r = .70, p < .01$), bağlanma ($r = .59, p < .01$), olumlu ilişkiler ($r = .49, p < .01$), anlam ($r = .69, p < .01$) ve başarı ($r = .65, p < .01$) arasında pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Tablo 1'deki bulgular incelendiğinde H1, H2 ve H3 hipotezlerinin doğrulandığı görülmektedir.

Tablo 1.

Değişkenlere İlişkin İstatistiksel Veriler ve Korelasyon Değerleri

	<i>M ± SD</i>	1	2	3	4	5	6	7
1.Gelişme Odağı	20.31 ± 3.46	1						
	164.28 ±	.55*						
2.Gelecek Vizyonları	13.24	*						
		.44*	.70*					
3.Olumlu Duygular	19.97 ± 5.36	*	*					
		.52*	.59*	.68*				
4. Bağlanma	21.29 ± 4.85	*	*	*				
		.34*	.49*	.67*	.62*			
5. Olumlu İlişkiler	19.18 ± 5.66	*	*	*	*			
		.53*	.69*	.68*		.64*		
6.Anlam	20.45 ± 4.97	*	*	*	.70	*		
		.59*	.65*	.59*		.55*	.80*	
7.Başarı	20.47 ± 4.55	*	*	*	.63	*	*	1
								-
Skewness		-.08	-.36	-.55	-.35	-.51	-.54	.47
Kurtosis		.25	-.13	.04	-.17	-.30	.38	.17
Cronbach α		.60	.92	.86	.66	.73	.80	.72
McDonald ω		.60	.92	.87	.69	.75	.80	.74

** p<.01; M: Ortalama; SD: Standart sapma

3.2. Yol analizi

Tablo 2'ye göre gelişme odağı gelecek vizyonlarını ($\beta=.55$, $p<.01$), bağlanmayı ($\beta=.28$, $p<.01$), anlamı ($\beta=.22$, $p<.01$) ve başarıyı ($\beta=.33$, $p<.01$) pozitif yönlü ve anlamlı yordamaktadır. Bunun yanına gelecek vizyonları olumlu duyguları ($\beta=.65$, $p<.01$), bağlanmayı ($\beta=.44$, $p<.01$), olumlu ilişkileri ($\beta=.44$, $p<.01$), anlamı ($\beta=.57$, $p<.01$) ve başarıyı ($\beta=.47$, $p<.01$) pozitif yönlü ve anlamlı yordamaktadır. Ayrıca çalışmadaki tüm dolaylı etkiler anlamlı bulunmuştur. Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde H4 hipotezinin doğrulandığı görülmektedir. Ayrıca bu çalışmada yol katsayıların anlamlı olup olmadığı belirlemek için bootstrapping analizi ile test edilmiştir. 5000 örneklem tekniği ve % 95 güven aralığı dikkate alınmıştır. Yapılan bootstrapping analizi sonuçlarının sıfırı içermemesi sonuçların anlamlı olduğunu gösterir. Bu çerçevede yapılan analiz sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Modelin Bootstrapping Analiz Sonuçları

Yol Analizi	β	Alt	Üst
Doğrudan etki			
GO→Gelecek vizyonları	.55**	.47	.63
GO→Olumlu duygular	.08	-.02	.17
GO→Bağlanma	.28**	.17	.37
GO →Olumlu ilişkiler	.10	-.01	.21
GO→Anlam	.22**	.12	.31
GO→Başarı	.33**	.23	.41
GV→Olumlu duygular	.65**	.56	.74
GV→Bağlanma	.44**	.34	.53
GV→Olumlu ilişkiler	.43**	.32	.54
GV→Anlam	.57**	.47	.66
GV→Başarı	.47**	.39	.55

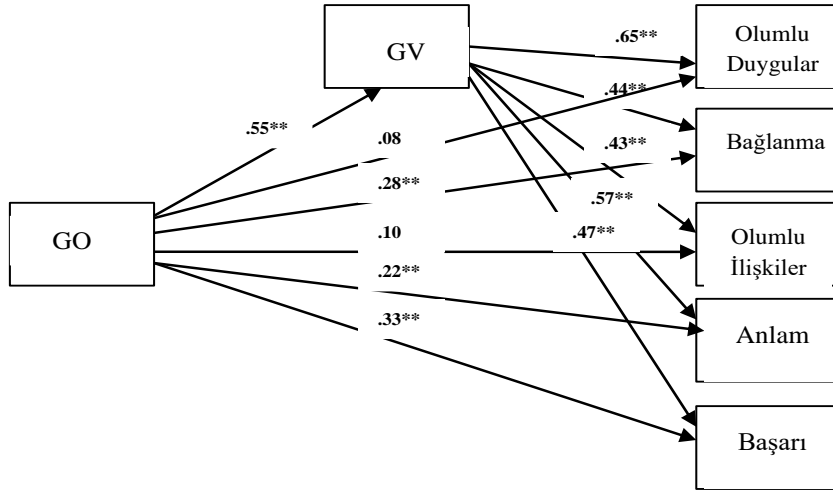
Tablo 2'nin Devamı

Dolaylı etki

GO→GV→Olumlu duygular	.36**	.29	.44
GO→GV→Bağlanma	.24**	.18	.31
GO→GV→Olumlu ilişkiler	.24**	.17	.32
GO→GV→Anlam	.31**	.25	.39
GO→GV→Başarı	.26**	.20	.32

** p<.01; GO: Gelişme odağı, GV: Gelecek vizyonları

Yol analizine geçmeden önce VIF, tolerans ve Durbin Watson katsayıları analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda VIF değeri 1.44, tolerans değeri .69 ve Durbin Watson katsayıları değerleri 1.77 ile 2 arasında bulunmuştur. Burada yapılan ön analizlerden sonra bu çalışmada gelişme odağı ile PERMA arasındaki ilişkide gelecek vizyonlarının aracı rolü incelenmiştir. Modele ilişkin sonuç Şekil 2'de sunulmuştur. Elde edilen bulguların daha iyi anlaşılması için Şekil 2'ye bakınız.

Şekil 2. Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkide aracı rol gösterimine ilişkin model

GO: Gelişme odağı, GV: Gelecek vizyonları

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin gelişme odağı, öznel iyi oluşları ve gelecek vizyonları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Hem gelişme odağının hem de gelecek vizyonlarının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluşları üzerinde olumlu yönde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin gelişme odağı ile öznel iyi oluşları arasındaki ilişkide gelecek vizyonlarının aracı bir role sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan bu sonuçlar aşağıda detaylı olarak tartışılmıştır.

H1 test edildiğinde üniversite öğrencilerinin gelişme odağına sahip olması öznel iyi oluşlarının tüm alt boyutları ile pozitif yönlü ilişkili olduğu görülmüştür. PERMA'nın alt boyutlarından başarı gelişme odağı ile pozitif yönlü ilişkili bulunmuştur. Higgins (1998), gelişme odağının insanların duygu düşünce ve davranışları üzerinde büyük etkiye sahip olduğunu vurgulamaktadır. Nitekim araştırma sonuçları gelişme odaklı bireylerin hedefleri doğrultusunda harekete geçebilen ve bir şeyleri başarabilmeye daha istekli olduklarını vurgulamaktadır (Carver & White, 1994; Klenk vd., 2011). Üniversite yılları, öğrencilerin tamamlaması gereken birçok önemli gelişim görevini içinde barındırır. Örneğin, seçilmiş olan mesleğin gerçekten kendisine uygun olup olmadığı belirlemek (billurlaşma), eğer uygunsa uzmanlaşma sürecinde başarması gereken akademik görevleri tamamlamak, geleceğe ilişkin planlar yapmak ve bu planları uygulayıp amaçlarına ulaşmak bunlardan bazılarıdır. Gelişme odağının aktif olması, gelişim görevlerini tamamlamaya çalışan üniversite öğrencilerinin başarıya ulaşmak için planlarına uygun davranışlar ortaya koymasına yardımcı olabilir.

PERMA'nın alt boyutlarından olumlu duygular ve olumlu ilişkiler gelişme odağı ile pozitif yönlü ilişkili olduğu belirlenmiştir. İlgili araştırmalar incelendiğinde, gelişme odaklı ve ilerlemeci bir algıya sahip olmanın mutluluk ve neşe duygularını, ilerlemeci bir algıya sahip olmayışın ise mutsuzluk ve hayal kırıklığı duygularını ortaya çıkardığı belirlenmiştir (Klenk vd., 2011; Pham & Avnet, 2004). Diğer bir araştırma sonucuna göre şiddet gören kadınlarda gelişme odağının başa çıkma stratejilerini etkili kullanabilmelerine katkı sağladığı, hüznün gibi olumsuz duyguları daha az yaşadıkları belirlenmiştir (Demirden, 2021; Özçelik, 2018). Sandal (2014) araştırmasında gelişme odağının örgütsel ortamlarda liderlik motivasyonunu olumlu yönde yordadığı bulunmuştur. Bu sonuç bireylerin olumlu ilişkiler geliştirmesinde gelişme odağının etkili olduğunu göstermektedir. Olumlu ilişkiler kurabilen üniversite öğrencilerinin diğerleri ile daha fazla bağ kurması hem kariyer gelişimleri hem de kişisel/sosyal gelişimlerine katkıda bulunabilir. Ayrıca üniversitelilerin sahip olduğu olumlu duygular, öğrenme motivasyonlarını artırabileceği için daha fazla bilgi, beceri ve deneyim kazanmalarına yardımcı olabilir.

PERMA'nın diğer bir alt boyutu olan anlam boyutunun gelişme odağı ile pozitif yönlü ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca benzer araştırma sonuçlarına da rastlanmıştır. Çünkü, gelişme odağı bireyin yaşam boyu gelişmesi, büyümesi ve ilerlemesine katkı sağlamaktadır (Yalçındağ ve Özkan, 2015). Bireyin bir yaşam amacının olması anlamlılığı ifade eder. Araştırma bulguları, anlamlı bir yaşama sahip olmanın bireyin iyi oluşuna hizmet ettiğini belirtmektedir (Demirci vd., 2017). Bu bakımdan gelişme odaklı bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için arayış içinde oldukları, başarmaya ve uyum sağlamaya yönelik bazı hedeflere sahip oldukları vurgulanmaktadır (Brockner & Higgins, 2001). Bu yüzden üniversite öğrencilerinin gelişme odağına sahip olması onların kariyer amaçları edinmelerine yardımcı olabileceği gibi anlamlı yaşam amaçları oluşturmalarına da yardımcı olabilir. Bu durum onların yaşam doyumlarını artırabilir ve kariyer uyumlarını kolaylaştırarak kariyer başarılarına katkı sağlayabilir.

PERMA'nın diğer bir alt boyutu olan bağlanma, bireyin yaşamın içerisinde olabildiğini ve yaptığı işlere kendisini verebilmesini ifade etmektedir. Yaşama bağlı olmak aslında bireyin kendini tanıması ve özelliklerine uygun amaçlar edinmesiyle ilişkili bir durumdur (Butler & Kern, 2016). Bu bakımdan gelişme odaklı bireylerin hedefler, ülkü ve ideallere sahip olması duygu, düşünce ve davranışlarına yön vermektedir. Bu durum bireyin yaşamına anlam katmaktadır. Düzenleme odağında vurgulanan en önemli unsur kişilerin hayatlarında neyi başarmayı istedikleri ve ne tür bir insan olmayı istedikleridir (Markus & Nurius, 1986). Bu durum bireyin motivasyonunun artmasına ve yaşamda anlam oluşturmaya yön vermektedir. Nitekim üniversite öğrencilerinin yaşamlarında anlam ve amaçlar edinmeleri; davranış, duygu ve bilişsel süreçlere yön veren bir süreç olduğu gibi odakları üzerinde de etkilidir. Bu yüzden üniversite öğrencilerinin seçmiş oldukları mesleği sahiplenmesi, mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceriyi edinmesi bağlanma boyutu ile yakından ilişkili olabilir. Buradan hareketle, gelişme odaklı üniversite öğrencileri hedef ve ideallerine yönelik daha fazla bağlılık göstererek yapacakları mesleğe ait hissedebilir ve daha üretken olabilirler.

H2 test edildiğinde üniversite öğrencilerinin gelişme odağına sahip olması gelecek vizyonlarını pozitif şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde gelişme odağı ile gelecek vizyonları

arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak bireyin gelecek yönelimi, geleceğe ilişkin düşünce, duygu ve inançları üzerinde araştırmalar bulunmaktadır (Atance & O'Neill, 2001; Stoddard vd., 2011). Gelecek vizyonlarının olumlu bileşenleri olan umut ve iyimserlik, bireyin hedef ve amaçlarına ulaşmasında güdüleyici, duygusal ve bilişsel boyutta destek sağlamaktadır (Bryant & Cvengros, 2004; Ginevra vd., 2016; Peterson & Seligman, 2004; Santilli vd., 2017). Yapılan bir araştırmada; gelişme odağı baskın olan bireylerin risk alma davranışı gösterme eğilimi içerisinde olduklarını ve engeller karşısında farklı olasılıkları değerlendirdikleri belirlenmiştir (Hamstra vd., 2011). Umut, bireylerin karşılaşacakları engeller karşısında çözüm üretmelerine destek sağlayacak önemli bir değişkendir (Eryılmaz, 2011). Yine benzer şekilde Miller ve Markman (2007)'in yapmış olduğu bir çalışmada ideal benliğin gelişme odağı ile yakından ilişkili olduğu belirlenmiştir. İdeal benlik bireyin arzu ve istekleri, varmak istediği nokta ile ilgili bir yapıdır. Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada gelişme odağı baskın olan bireyler hedeflerinin gerçekleşmesine yönelik daha iyimser bir bakış açısı ortaya koymuşlardır (Pennington & Roese, 2003). Farklı bir araştırmada gelişme odaklı bireylerin stratejilerini gelişme, ilerleme üzerine temellendirdikleri belirlenmiştir (Chen vd., 2017). Günümüz iş yaşamının rekabetçi olması, koşulların çok hızlı değişmesi, daha fazla belirsizliğin olması geleceğe hazırlık yapan üniversite öğrencilerini endişelendirmektedir (Blustein, 2019). Bu yüzden üniversite öğrencilerinin umut ve iyimserlik düzeylerinin yüksek olması, karşılaşacakları zorluklar karşısında alternatif çözümler üretmelerine destek olacağından daha fazla kariyer fırsatı oluşturmalarına katkı sağlayabilir.

H3 Test edildiğinde gelecek vizyonları ile öznel iyi oluşun pozitif şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Nitekim araştırma bulguları bu sonucu destekler niteliktedir. Umutlu bireylerin herhangi bir durum karşısında olasılıkları öngörebildiğini ve yaşam amaçlarına ulaşabilmek için eyleme dönük harekete geçebildiklerini ortaya çıkarılmıştır (Niles vd., 2011). Farklı toplum ve kültürleri kapsayan bir araştırmada yüksek düzeyde iyimserlik ile yüksek düzeyde öznel iyi oluş (Vacek vd., 2010), geleceğe yönelim ve gelecekle ilgili olasılıkları düşünmek, başarılmak istenen amaçlara ulaşmak için davranışsal esneklik ve etkili planlama ile ilişkili bulunmuştur (Schacter vd., 2008). Bazı araştırmalar iyimserliğin ergen ve yetişkin bireylerde iyi oluş duygusunu artırmanın yanında uyum sağlayıcı davranışlar geliştirme ve mesleki yaşamın tasarlanmasında kolaylaştırıcı rol oynadığı belirlenmiştir (Carver & Scheier, 2013; Oberle vd., 2011; Wright & Masten, 2005). Gelecek vizyonu yüksek olan, diğer bir deyişle umut ve iyimserlik düzeyleri yüksek, kötümserlik düzeyleri düşük olan üniversite öğrencilerinin kariyer amaçlarını planları doğrultusunda gerçekleştirebileceği düşünülebilir. Bu durum üniversite öğrencilerinin özellikle kariyere ilişkin başarı, anlam oluşturma, bağlanma durumlarına katkıda bulunabilir. Ayrıca kariyerine ve genel yaşamına ilişkin olumlu duygular oluşturmaya kaynaklık edebilir. Bununla birlikte umut ve iyimserlik gibi duyguların diğerleri ile olumlu ilişkiler geliştirmesine de yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu araştırma sonucu ile birlikte, üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonlarının yüksek olmasının öznel iyi oluşlarını açıklamada önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir.

H4 test edildiğinde gelecek vizyonlarının gelişme odağı ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide aracı bir role sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları ortalamalarının yüksek olması gelişme odağı ile öznel iyi oluşları arasında dolaylı bir etki oluşturmaktadır. Sahip olunan gelişme odağı durumsal veya kronik olmakla birlikte erken yaşam deneyimleri etkisiyle bir kişilik özelliği olarak gelişebilmektedir (Higgins vd., 2001; Liu vd., 2017). Gelişme odağının kişilik özelliği olarak değerlendirildiği bu çalışmada üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonlarını ve öznel iyi oluşlarını pozitif şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın gelişme odağının iyimserlik ve umutla pozitif yönlü ilişkili bir yapı olduğunu ortaya çıkarmıştır (Hamstra vd., 2011; Higgins; 1997; Klenk vd., 2011; Pennington & Roese, 2003). Bu durum gelişme odağının gelecek vizyonlarını pozitif şekilde yordayan önemli bir değişken olduğunu göstermektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonları ortalamalarının yüksek olması öznel iyi oluşları üzerinde pozitif bir etki oluşturmaktadır. Nitekim araştırmalar iyimserlik ve umut düzeyinin yüksek olması, yaşam doyumu (Chana vd., 2003; Wona &

Lim, 2009) ve psikolojik iyi oluş (Carver & Scheier, 2013; Cenkseven Önder & Mukba, 2017) ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir. Günümüz iş yaşamının getirmiş olduğu belirsizlikler ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmelerle birlikte üniversite öğrencilerinin kariyer geçişlerinde yaşayacakları zorlukların öznel iyi oluş düzeylerini olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın sonucunda gelişme odağının ve gelecek vizyonlarının öznel iyi oluşu olumlu şekilde yordadığı bulunmuş olup gelişme odağına sahip olan ve gelecek vizyonları yüksek olan üniversitelilerin öznel iyi oluşlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İş yaşamına hazırlık sürecinde olan üniversitelilerin gelişme odağına sahip olmaları ve gelecek vizyonlarının yüksek olması öznel iyi oluşlarına daha fazla katkı sağlayabilir.

Bu araştırmanın sonuçları, sınırlılıkları bağlamında ele alınmalıdır. Araştırmada elde edilen bulgular katılımcı öğrencilerin öznel görüşlerinden oluşmaktadır. Araştırmadaki değişkenler arasındaki nedensel ilişkileri ortaya koyabilmek amacıyla deneysel araştırmalar ve boyamsal çalışmalar yürütülebilir. Bu araştırma Türkiye'nin Güneyinde yer alan Çukurova Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaşamış oldukları sosyal çevre, eğitim ortamları ve çeşitli faktörler öznel iyi oluşları ve gelecek vizyonları üzerinde etkili olabilir. Bu araştırma üniversite öğrencilerinin gelişme odağı, gelecek vizyonları ve öznel iyi oluşları arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak üzere tasarlanmıştır. Bireylerin sahip olduğu düzenleme odağına ilişkin az sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Bu bakımdan kavramın önemini ortaya çıkması için kavrama ilişkin daha fazla araştırma deseni oluşturulabilir. Ayrıca hızla değişen dünyamız, ekonomik dalgalanmalar ve iş dünyasındaki belirsizlikler üniversite öğrencilerinin gelecek vizyonlarını ve öznel iyi oluşlarını etkilemektedir. Bu bakımdan üniversitelerin kariyer merkezi uzmanları, öğrencilerinin kariyerlerini yapılandırma süreçlerinde umut ve iyimserlik düzeylerini kontrol edebilir. Ve bu doğrultuda çalışmalar planlayarak onların gelecek vizyonlarını geliştirmelerine yardımcı olabilirler. Ayrıca uzmanlar, danışanlarının gelecekte karşılaşacakları zorlukları prova ederek, bu zorluklar karşısında hangi bilgi ve beceriye ihtiyaç duyabileceklerini belirleyip bu noktada hangi eğitimleri almaları gerektiğini tespit ederek deneyim kazanmaları için yönlendirilebilirler.

Kaynakça /Reference

- Akça, M. Ş., Korkmaz, O., & Alkal, A. (2018). Gelecek vizyonları ölçeği türkçe formu geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1(1), 1-21.
- Altınparmak, D., & Ekşi, H. (2021). Öğretmenlerin yaşam amacı, anlam düzeyleri ve iyi oluşları arasındaki ilişkide öz-duyarlık değişkeninin aracı rolü etkisinin incelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(40), 610-631.
- Arslan, Ü., & Bayraktar-Uyar, B. (2020). Do career decidedness and career distress influence psychological and subjective wellbeing? The mediating role of mindfulness. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 7(2), 271-280.
<https://doi.org/10.33200/ijcer.783328>
- Asici, E., & Sari, H. I. (2021). A proposed model to explain happiness in college students: the roles of perceived parenting styles, emotional self-efficacy, and forgiveness. *Journal of Adult Development*, 28(4), 332-345.
<https://doi.org/10.1007/s10804-021-09378-0>
- Atance, C., & O'Neill, D. K. (2001). *Planning in 3-year olds: A reflection of future self*. In C. Moore & K. Lemon (Eds.), *The self in time: Developmental perspectives* (pp. 121-140). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Bauer, J. J., McAdams, D. P., & Pals, J. L. (2008). Narrative identity and eudaimonic well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 81-104.
<https://doi.org/10.1007/s10902-006-9021-6>
- Baumeister, R. F., Heatherton, T. F., & Tice, D. M. (1993). When ego threats lead to selfregulation failure: Negative consequences of high self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 141-156.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.64.1.141>
- Baumeister, R. F., & Vohs, K. D. (2004). *Handbook of self-regulation* (pp. 27-35). New York: Guilford Press.
- Beyhan, Y., & Boz, A. (2020). Öz-yeterliliğin arkasındaki itici güç: öznel iyi oluş. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(3), 122-144.
<https://doi.org/10.47525/ulasbid.784350>
- Blustein, H. (2019). *The importance of work in age of uncertainty: The eroding work experience in America*. Oxford University Press.
- Boyacı, M., & Özhan, M. B. (2021). Üniversite öğrencilerinde okul tükenmişliği: psikolojik sağlamlık, umut ve pozitifliğin rolü. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(2), 1178-1198.
<https://doi.org/10.37217/tebd.896692>
- Bölükbaşı, A., & Kırdök, O. (2019). Lise öğrencilerinin kariyer uyumu ve yaşam doyumu ilişkisinde gelecek yöneliminin aracı rolü. *Eğitim ve Bilim*, 44(200), 77-91.
<http://dx.doi.org/10.15390/EB.2019.8090>
- Brockner, J., & Higgins, E. T. (2001). Regulatory focus theory: Implications for the study of emotions at work. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 86(1), 35-66.
<https://doi.org/10.1006/obhd.2001.2972>
- Brown, K. W. & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84, 822-848.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.822>
- Bryant, F. B., & Cvengros, J. A. (2004). Distinguishing hope and optimism: Two sides of a coin, or two separate coins? *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(2), 273-302.
<https://doi.org/10.1521/jscp.23.2.273.31018>
- Butler, J., & Kern, M. L. (2016). The PERMA-Profilers: A brief multidimensional measure of flourishing. *International Journal of Wellbeing*, 6(3), 1-48.
<https://doi.org/10.5502/ijw.v6i3.526>

- Büyüköze-Kavas, A. (2014). Validation of the career adapt-abilities scale turkish form and its relation to hope and optimism. *Australian Journal of Career Development*, 23(3), 125-132. <https://doi.org/10.1177/103841621453193>
- Carlson, L. E., & Brown, K. W. (2005). Validation of the mindful attention awareness scale in a cancer population. *Journal of Psychosomatic Research*, 58(1), 29-33. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2004.04.366>
- Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(2), 319-333. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.67.2.319>
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (1998). *On the self-regulation of behavior*. New York: Cambridge University Press.
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (2013). *Goals and emotion*. In E. R. Watkins, M. D. Robinson, & E. Harmon-Jones (Eds.), *Handbook of cognition and emotion* (pp. 176-194). New York, NY: Guilford.
- Cenkseven, F., & Akbaş, T. (2007). Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 3(27), 43-65.
- Cenkseven-Önder, F., & Mukba, G. (2017). The mediating role of university students' life purpose in the relationship between hope and psychological well-being. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 62, 103-116. <https://doi.org/10.9761/JASSS7246>
- Chang, E. C., Sanna, L. J., & Yang, K. M. (2003). Optimism, pessimism, affectivity, and psychological adjustment in US and Korea: A test of a mediation model. *Personality and Individual Differences*, 34(7), 1195-1208. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00109-5](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00109-5)
- Chen, Y., Wen, Z., & Ye, M. (2017). Exploring profiles of work regulatory focus: A person-centered approach. *Personality and Individual Differences*, 116, 16-21. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.04.019>
- Demirci, İ., Eksi, H., Dinçer, D., & Kardaş, S. (2017). Beş boyutlu iyi oluş modeli: Perma ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirliği. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 5(1), 60-77.
- Demirden, A. (2021) *Regulatory focus and emotions in the context of interpersonal conflict resolution strategies*, [Doktora tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Demir, S., & Çolakakadığı, O. (2023). Lise Öğrencilerinde Gelecek Vizyonlarının Yordanmasında Yaşam Doyumu ve Akılcı Olmayan İnançların Rolü. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (12), 1234-1248. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1350920>
- Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index. *American Psychologist*, 55(1), 34. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.34>
- Dierendonck, D. V., & Mohan, K. (2006). Some thoughts on spirituality and eudaimonic well-being. *Mental Health, Religion and Culture*, 9(03), 227-238. <https://doi.org/10.1080/13694670600615383>
- Doğanülkü, H. A., Korkmaz, O., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2021). Fear of COVID-19 lead to procrastination among Turkish university students: the mediating role of intolerance of uncertainty. *BMC Psychology*, 9(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00681-9>
- Emmons, R. A. (2003). *Personal goals, life meaning, and virtue: Wellsprings of a positive life*. In C. L. M. Keyes & J. Haidt (Eds.), *Flourishing: Positive psychology and the life well-lived* (pp. 105-128). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10594-005>

- Förster, J., & Werth, L. (2009). *Regulatory focus: Classic findings and new directions*. In G. B. Moskowitz & H. Grant (Eds.), *The psychology of goals* (pp. 392–420). Guilford Press.
- Fraenkel, Jack R., & Wallen, Norman E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (Seventh ed.). New York: McGraw-Hill
- Ginevra, M. C., Pallini, S., Vecchio, G. M., Nota, L., & Soresi, S. (2016). Future orientation and attitudes mediate career adaptability and decidedness. *Journal of Vocational Behavior, 95*, 102-110. <https://doi.org/10.1016/j.jvb.2016.08.003>
- Ginevra, M., C., Sgaramella, T., M., Ferrari, L., Nota, L., Santilli, S. ve Soresi, S. (2017). Visions about future: A new scale assessing optimism, pessimism, and hope in adolescents. *International Journal for Educational and Vocational Guidance 17* (2), 187-210. <https://doi.org/10.1007/s10775-016-9324-z>.
- Gönen, M. & Ötkem T. (2022). The relationship between trait anxiety levels and future expectations of young individuals. *Int. J. Life Sci. Pharma Res.*12(1), L194-199. <http://dx.doi.org/10.22376/ijpbs/lpr.2022.12.1.L194-199>.
- Hamstra, M. R., Bolderdijk, J. W., & Veldstra, J. L. (2011). Everyday risk taking as a function of regulatory focus. *Journal of Research in Personality, 45*(1), 134-137. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2010.11.017>
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tahtam, R.L. & Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis* (5th ed.). New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.
- Hayes, A. F., & Rockwood, N. J. (2020). Conditional process analysis: Concepts, computation, and advances in the modeling of the contingencies of mechanisms. *American Behavioral Scientist, 64*(1), 19-54. <https://doi.org/10.1177/0002764219859633>
- Heizomi, H., Allahverdipour, H., Jafarabadi, M. A., & Safaian, A. (2015). Happiness and its relation to psychological well-being of adolescents. *Asian Journal of Psychiatry, 16*, 55-60. <https://doi.org/10.1016/j.ajp.2015.05.037>
- Higgins, E. T. (1998). Promotion and prevention: Regulatory focus as a motivational principle. In *Advances in Experimental Social Psychology Academic Press*. 30, 1-46. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60381-0](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60381-0)
- Higgins, E. T., Bond, R. N., Klein, R., & Strauman, T. (1986). Self-discrepancies and emotional vulnerability: How magnitude, accessibility, and type of discrepancy influence affect. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*(1), 5–15. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.1.5>
- Higgins, E. T. (1987). Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review, 94*(3), 319–340. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.94.3.319>
- Higgins, E. T., Shah, J., & Friedman, R. (1997). Emotional responses to goal attainment: Strength of regulatory focus as moderator. *Journal of Personality and Social Psychology, 72*, 515-525. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.72.3.515>
- Higgins, E. T. (1997). Beyond pleasure and pain. *American Psychologist, 52*(12), 1280–1300. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.52.12.1280>
- Higgins, E. T. (2000). Making a good decision: Value from fit. *American Psychologist, 55*, 1217- 1230. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.11.1217>
- Higgins, E.T., 1998. *Promotion and prevention: regulatory focus as a motivational principle*. In: Zanna, M.P. (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*, vol. 30. Academic Press, New York, pp. 1 – 46. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60381-0](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60381-0)
- Higgins, E. T., Friedman, R. S., Harlow, R. E., Idson, L. C., Ayduk, O. N. ve Taylor, A. (2001). Achievement orientations from subjective histories of success: Promotion pride versus prevention pride. *European Journal of Social Psychology, 31*, 3-23. <https://doi.org/10.1002/ejsp.27>

- Howell, A. J., Digdon, N. L., Buro, K., & Sheptycki, A. R. (2008). Relations among mindfulness, well-being, and sleep. *Personality and Individual Differences*, 45(8), 773-777. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2008.08.005>
- Huebner, E. S., Seligson, J. L., Valois, R. F., & Suldo, S. M. (2006). A review of the brief multidimensional students' life satisfaction scale. *Social Indicators Research*, 79, 477-484. <https://doi.org/10.1007/s11205-005-5395-9>
- Ikiz, F. E., & Asici, E. (2017). The relationship between individual innovativeness and psychological well-being: The example of turkish counselor trainees. *International Journal of Progressive Education*, 13(1), 52-63.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik uygulamaları*. Ankara: Asil Yayınevi.
- Kaşıkçı, F. (2020). Üniversite yaşamına uyum ile iyi oluş arasında kişilik özelliklerinin aracı rolü. *Turkish Studies*, 15, (5), 3445-3466. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.43683>
- Kern, M. L., Zeng, G., Hou, H., & Peng, K. (2019). The Chinese version of the EPOCH measure of adolescent well-being: Testing cross-cultural measurement invariance. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 37(6), 757-769. <https://doi.org/10.1177/073428291878956>
- Klainin-Yobas, P., Ramirez, D., Fernandez, Z., Sarmiento, J., Thanoi, W., Ignacio, J. & Lau, Y. (2016). Examining the predicting effect of mindfulness on psychological well-being among undergraduate students: A structural equation modelling approach. *Personality and Individual Difference*, 91, 63-68. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.11.034>
- Klenk, M. M., Strauman, T. J., & Higgins, E. T. (2011). Regulatory focus and anxiety: A self-regulatory model of GAD-depression comorbidity. *Personality and Individual Differences*, 50(7), 935-943. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.12.003>
- Korkmaz, O., & Cenkseven Önder, F. (2018). *Yaşam amaçları ile kariyer uyum yetenekleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Umudun aracılık rolü (Özet Bildiri)*. 20. uluslararası psikolojik danışma ve rehberlik kongresinde sunulan bildiri, Canik Kültür Merkezi, Samsun, Türkiye. <https://2018.pdrkongreleri.org>.
- Lei, H., Cui, Y., & Zhou, W. (2018). Relationships between student engagement and academic achievement: A meta-analysis. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 46(3), 517-528. <https://doi.org/10.2224/sbp.7054>
- Liu, L., Wang, L., Ren, J., & Liu, C. (2017). Promotion/prevention focus and creative performance: Is it moderated by evaluative stress? *Personality and Individual Differences*, 105, 185-193. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.09.054>
- Mahoney, J. L., Larson, R. W., Eccles, J. S., & Lord, H. (2005). *Organized activities as developmental contexts for children and adolescents*. In J. L. Mahoney, R. W. Larson, & J. S. Eccles (Eds.), *Organized activities as contexts of development; extracurricular activities, after-school and community programs* (pp. 3-22). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Malaquias, S., Crespo, C., & Francisco, R. (2015). How do adolescents benefit from family rituals? Links to social connectedness, depression and anxiety. *Journal of child and Family Studies*, 24, 3009-3017. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-0104-4>
- Manczak, E. M., Zapata-Gietl, C., & McAdams, D. P. (2014). Regulatory focus in the life story: Prevention and promotion as expressed in three layers of personality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 106(1), 169-181. <https://doi.org/10.1037/a0034951>
- Markus H. R., Nurius P. (1986). Possible selves. *American Psychologist*, 41, 954-969. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.41.9.954>

- Miller, A. K., & Markman, K. D. (2007). Depression, regulatory focus, and motivation. *Personality and Individual Differences*, 43(3), 427-436.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.12.006>
- Niles, S., Amundson, N., & Neault, R. (2011). *Career flow: A hope-centered approach to career development*. columbus, OH: Pearson, Merrill Prentice Hall.
- Nisa, S. U. (2017). Relationship of achievement motivation and psychological well-being in adolescents. *IJAR*, 3(12), 102-104.
- Oberle, E., Schonert-Reichl, K. A., & Zumbo, B. D. (2011). Life satisfaction in early adolescence: Personal, neighborhood, school, family, and peer influences. *Journal of Youth and Adolescence*, 40, 889-901.
<https://doi.org/10.1007/s10964-010-9599-1>
- Oğuz Duran, N., & Tan, Ş. (2013). The effects of gratitude and life goals writing tasks on subjective well-being. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Association*, 5(40), 154-166.
- Özçelik, G. (2018) *Şiddet gören kadınlarda düzenleme odağı, başa çıkma stratejileri ve akıl sağlığı*. [Yüksel lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Pennington, G. L., & Roese, N. J. (2003). Regulatory focus and temporal distance. *Journal of Experimental Social Psychology*, 39(6), 563-576.
[https://doi.org/10.1016/S0022-1031\(03\)00058-1](https://doi.org/10.1016/S0022-1031(03)00058-1)
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. New York, NY; Washington, DC: Oxford University Press; American Psychological Association.
- Pham, M. T., & Avnet, T. (2004). Ideals and oughts and the reliance on affect versus substance in persuasion. *Journal of Consumer Research*, 30(4), 503-518.
<https://doi.org/10.1086/380285>
- Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Lee, J. Y., & Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: a critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of Applied Psychology*, 88(5), 879. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.88.5.879>
- Pulur, A. (2017). Examining the relationship between referee self-efficacy and general self-efficacy levels of basketball referees in terms of certain variables. *Journal of Education and Training Studies*, 5(8), 37-45.
<https://doi.org/10.11114/jets.v5i8.2450>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 141-166.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Ryan, R. M., Patrick, H., Deci, E. L., & Williams, G. C. (2008). Facilitating health behaviour change and its maintenance: Interventions based on self-determination theory. *European Health Psychologist*, 10(1), 2-5.
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069-1081.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D., & Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know thyself and become what you are: A eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
<https://doi.org/10.1007/s10902-006-9019-0>
- Santilli, S., Marcionetti, J., Rochat, S., Rossier, J., & Nota, L. (2017). Career adaptability, hope, optimism, and life satisfaction in Italian and Swiss adolescents. *Journal of Career Development*, 44(1), 62-76.
<https://doi.org/10.1177/089484531663379>

- Savickas, M. L. (2013). *Career construction theory and practice. Career development and counseling: Putting theory and research to work* (2nd ed.) (pp. 147-183). Hoboken, NJ: Wiley.
- Schacter, D. L., Addis, D. R., & Buckner, R. L. (2008). Episodic simulation of future events: Concepts, data, and applications. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1124(1), 39-60. <https://doi.org/10.1196/annals.1440.001>
- Scheier, M. F., & Carver, C. S. (1985). Optimism, coping, and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health Psychology*, 4(3), 219-247. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.4.3.219>
- Scioli, A., Chamberlin, C. M., Samor, C. M., Lapointe, A. B., Campbell, T. L., Macleod, A. R., ve McLenon, J. (1997). A prospective study of hope, optimism, and health. *Psychological Reports*, 81, 723-733. <https://doi.org/10.2466/pr0.1997.81.3.7>
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.5>
- Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. New York, NY: Free Press
- Seligman, M. (2018). Perma and the building blocks of well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 13(4), 333-335. <https://doi.org/10.1080/17439760.2018.1437466>
- Shaunessy, E., Suldo, S. M., Hardesty, R. B., & Shaffer, E. J. (2006). School functioning and psychological well-being of international baccalaureate and general education students a preliminary examination. *Journal of Secondary Gifted Education*, 17(2), 76-89. <https://doi.org/10.4219/jsge-2006-683>
- Snyder, C. R., Sympson, S. C., Michael, S. T., & Cheavens, J. (2001). *Optimism and hope constructs: Variants on a positive expectancy theme*. In E. C. Chang (Ed.), *Optimism & pessimism: Implications for theory, research, and practice* (pp. 101-125). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10385-005>
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C., & Harney, P. (1991). The will and ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60 (4), 570-585.
- Spiegel, S., Grant-Pillow, H., & Higgins, E. T. (2004). How regulatory fit enhances motivational strength during goal pursuit. *European Journal of Social Psychology*, 34(1), 39-54. <https://doi.org/10.1002/ejsp.180>
- Stoddard, S. A., Zimmerman, M. A., & Bauermeister, J. A. (2011). Thinking about the future as a way to succeed in the present: A longitudinal study of future orientation and violent behaviors among African American youth. *American Journal of Community Psychology*, 48, 238-246. <https://doi.org/10.1007/s10464-010-9383-0>
- Sun, R. C., & Shek, D. T. (2012). Positive youth development, life satisfaction and problem behaviour among Chinese adolescents in Hong Kong: A replication. *Social Indicators Research*, 105, 541-559. <https://doi.org/10.1007/s11205-011-9786-9>
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). Pearson Education, Allyn ve Bacon, Inc.
- Vacek, K. R., Coyle, L. D., & Vera, E. M. (2010). Stress, self-esteem, hope, optimism, and well-being in urban, ethnic minority adolescents. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 38(2), 99-111. <https://doi.org/10.1002/j.2161-1912.2010.tb00118.x>
- Yalçındağ, B., & Özkan, T. (2015). Düzenleme odagi ölçegi (DOÖ), sebat ve risk alma ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanması ve doö'nün psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazilari*, 18(36), 49-68.

- Yalnızca-Yıldırım, S., & Cenkseven-Önder, F. (2023). Sense of coherence and subjective well-being: The mediating role of hope for college students in Turkey. *Current Psychology*, 42(15), 13061-13072. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02478-w>
- Yeşilyaprak, B. (2019). Türkiye’de mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetleri: güncel durum ve öngörüler. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(2), 73-102.
- Yetim Ü. (2001). *Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri*. Bağlam Yayınları, İstanbul.
- Yıldız, F. N., & Kardaş, F. (2021). Ergenlerde akademik öz-yeterlik, içsel motivasyon, azim ve psikolojik dayanıklılığın iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi. *Yuzuncu Yil Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 1073-1099. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.957391>
- Yıldız, M. C., & Cenkseven-Önder, F. (2021). Özel gereksinimli çocuğu olan annelerde bütünlük duygusu ve psikolojik iyi oluş: İyimserliğin aracı rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 432-484. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.929413>
- Zümbül, S. (2019). Öğretmen adaylarının psikolojik iyi oluş düzeylerinde bilinçli farkındalık ve affetmenin yordayıcı rolleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1), 20-36. <https://doi.org/10.12984/egeefd.481963>
- Wright, M. O. D. & Masten, A. S. (2006). *Resilience processes in development*. In S. Goldstein & R. B. Brooks (Eds.), *Handbook of Resilience in Children* (ss. 17–37). New York: Springer Science and Business Media, Inc.
- Wong, S. S., & Lim, T. (2009). Hope versus optimism in Singaporean adolescents: contributions to depression and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 45, 648–652. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.01.009>
- Gwet, K. L. (2008). Computing inter-rater reliability and its variance in the presence of high agreement. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 61(1), 29-48. <https://doi.org/10.1348/000711006X126600>
- Gwet, K. L. (2016). Testing the difference of correlated agreement coefficients for statistical significance. *Educational and Psychological Measurement*, 76(4), 609-637. <https://doi.org/10.1177/0013164415596420>
- Zoski, K., & Jurs, S. (1993). Using multiple regression to determine the number of factors to retain in factor analysis. *Multiple Linear Regression Viewpoint*, 20(1), 5–9.
- Zoski, K., & Jurs, S. (1996). An objective counterpart to the visual scree test for factor analysis: The standard error scree. *Educational and Psychological Measurement*, 56(3), 443–451. <https://doi.org/10.1177/0013164496056003006>

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

"Subjective well-being", one of the important concepts of positive psychology, affects the lives of individuals in many ways. Therefore, in recent years, researchers have focused their studies on the subjective well-being of the individual (Seligman, 2018). Scientists state that the concept of subjective well-being is a multidimensional and complex structure. It is extremely important to determine the structures that can have an impact on the subjective well-being and future vision of university students. Because the well-being of these individuals who are in the process of preparing for life can affect their lives in many ways. Studies have shown high levels of well-being; It shows that it is positively related to variables that are important in an individual's life, such as creating meaning and purpose in life, sense of integrity, self-efficacy, career determination, life satisfaction and hope, and motivation for success. However, it is extremely important for university students to have a high vision of the future. Because being hopeful and optimistic about the future of university students is seen to have a positive impact on their career development. Therefore, it is extremely important to determine the predictors of subjective well-being and future visions that express the high psychological functionality of university students. In addition, university students' hopeful and optimistic outlook on the future may be related to their subjective well-being. Research has revealed that the level of hope and optimism are related to subjective well-being. However, it is thought that having a growth focus may be an effective structure on university students' future visions and subjective well-being. Because individuals with a growth focus have the motivation to achieve; They strive to achieve targeted results. In this regard, the development focus of university students may be closely related to their future vision. Because some research results emphasize the relationship of promotion focus with positive and negative emotions. Individuals' feeling good and having positive emotions may be related to their focus of promotion. In short, it is thought that examining the relationship between university students' subjective well-being and their focus of promotion in the context of their future vision will reveal the relationship between these variables more clearly. In research conducted both at home and abroad, no research has been found that examines subjective well-being, promotion focus and future visions together. Another importance of this research is that it will fill this gap in literature. This research was conducted to reveal the relationship between university students' subjective well-being, promotion focuses and future visions. The other aim is to examine whether future visions have a mediating role in the relationship between university students' subjective well-being and their focus of promotion.

2. METHOD

The research was carried out with correlational design based on the quantitative research approach. In this study, the relational screening model was used to examine the relationship between university students' promotion focus, future visions and PERMA. Additionally, path analysis was used for mediator model analysis. The study group of research consists of 346 people. 215 (62.5%) of the participants were women and 131 (37.5%) were men. The age range of the participants is 18 to 33. The mean age is 21.63 and the standard deviation is 3.47. 98 (28.32%) of the participants are first-year students, 110 (31.79%) are second-year students, 46 (13.29%) are third-year students and 92 (26.58%) are fourth-year students. The measures were Regulatory Focus Scale, Visions About the Future Scale and PERMA (subjective well-being). The data were collected online on a voluntary basis, after the required ethics committee report and legal permit applications were received. In the study, path analysis was used to test direct and indirect relationships. The significance of these analyses was taken into consideration the bootstrapping confidence interval. SPSS 25 and AMOS 23 package programs were used to analyze the data.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

As a result of the research, positive relationships were found between students' regulatory focus and their future visions and subjective well-being sub-dimensions (positive emotions, attachment, positive

relationships, meaning and success). In addition, it was determined that there was a positive relationship between university students' future visions and positive emotions, attachment, positive relationships, meaning and success. As a result of the path analysis, promotion focus positively predicts future visions, commitment, meaning and success. In addition to this, their future visions are; It positively predicts positive emotions, attachment, positive relationships, meaning and success. Additionally, all indirect effects in the study were found to be significant.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü

Etik değerlendirme kararının tarihi: 08/04/2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-95704281-604.02.02-369101

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmacıların her birinin mevcut araştırmaya katkısını yüzde biçiminde belirtiniz. Örneğin iki yazar varsa 1. yazarın araştırmaya katkı oranı %40, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %30 ve 3. yazarın araştırmaya katkı oranı %30 'dur.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, verilerin toplanması, veri analizi ve raporlaştırmaya katkı sunmuştur.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, giriş ve tartışma bölümlerinin yazımına katkı sunmuştur.

Yazar 3. Veri analizi, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına katkı sunmuştur.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.